

GEEN TIJD TUSSEN
DROOM EN DAAD

RECORDAANTAL
HANDTEKENINGEN

RESERVISTEN BIJ
DEFENSIE

ENERGIESTRATEGIE
CRUCIAAL

Ahoy Rotterdam - 17 november 2016

Presentaties en ondertekeningen

Dit NIDV Magazine blikt terug op het NIDV Symposium & Tentoonstelling van november 2015 in Ahoy, Rotterdam. Zo zijn de presentaties van Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, en NIDV-voorzitter Karla Peijs te lezen. In foto's een indruk van de vele ondertekeningen die er plaatsvonden. Het volgende NIDV Symposium & tentoonstelling is op 17 november 2016, ook weer in Ahoy.

Info: www.nidv.eu

Reservisten zijn volledig te integreren in Defensie, ook binnen operationele eenheden. Defensie roept daarbij wel de hulp van werkgevers in.

18

Van experiment naar verwerving 4

Geen tijd tussen droom en daad 10

Recordaantal handtekeningen 12

Energiestrategie Defensie 19

Nulkes' Notes 26

Colofon 27

Zijn maatschappelijke nevedoelen, gebruikelijk in de bouw, ook relevant voor Defensie?

24

Bij de voorplaat: De Vector was 'eregast' op het jaarlijkse symposium van de NIDV in november in Ahoy, Rotterdam. De terreinwagen is maandenlang in de woestijn van Mali door Nederlandse commando's getest. De Vector is een product van Defecture en volgens Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, een schoolvoorbeeld van *Concept Development and Experimentation*: CD&E.

Foto: Georges Hoeberechts

Van experiment naar verwerving

Toespraak van Commandant der Strijdkrachten, generaal T. A. Middendorp, tijdens het NIDV Symposium op 19 november 2015 in Rotterdam.

"Net stapte ik uit de Vector, de *Versatile Expeditionary Commando Tactical Off Road*. Daar kom ik zo op terug. Maar ik wil eerst iets zeggen over de afschuwelijke aanslagen vorige week in Parijs. Meer dan 130 mensen, op gruwelijke wijze doodgeschoten. Het is nauwelijks voor te stellen dat zo iets – zo dichtbij – gebeurt, maar het is een keiharde realiteit. Het laat zien dat er een kwaad is dat heel dichtbij is. Een kwaad dat onze westerse waarden en onze manier van leven bedreigt en aanvalt. Het zijn directe aanvallen tegen de mensheid, tegen mededogen, tegen vrijheid, tegen veiligheid, en tegen alle mensen die geloven in een toekomst waarin er ruimte is voor anderen.

Aanpassen

In deze wereld, een wereld die snel verandert, moet de krijgsmacht klaar staan. Voorbereid zijn. Om onze manier van leven, om hetgeen waar wij voor staan, te beschermen en te verdedigen. Dat vereist een responsieve, en een adaptieve krijgsmacht. En daar gaat dit symposium ook over. Hoe zorgen wij er voor dat we ons blijven aanpassen? En zo altijd klaar zijn voor de strijd die we morgen moeten voeren? Innovatie is de sleutel. En de Vector is zo'n voorbeeld van innovatie. Deze terreinwagen is maandenlang in de woestijn van Mali getest. Door onze commando's. Door andere specialisten van Defensie. En door de producent zelf; Defenture – een jong Nederlands

Foto's: Georges Hoeberechts

INNOVATIE IS DE SLEUTEL.
EN DE VECTOR IS ZO'N
VOORBEELD VAN INNOVATIE

bedrijf met Dakar-ervaring. Tijdens die testperiode in Mali werd overal naar gekeken. Trilt er niets los? Scheurt er niks af?

Is het voertuig eenvoudig te bedienen? En ook: haalt hij het beoogde hellingspercentage wel? Past -ie makkelijk in de Chinook, zodat we 'm snel door de lucht kunnen verplaatsen? En voldoet de motor in extreem zwaar terrein? Dus ook in de verzengend hete woestijn? Waar zandstormen niet ongewoon zijn.

Alles werd getest. Want onze *Special Forces* opereren onder de zwaarste omstandigheden. Dan wil je geen voertuig waar je later nog allerlei modificaties op moet plegen. Dat is niet alleen gevaarlijk. Het kost ook veel geld. Voor de Vector geldt dan ook hetzelfde credo als voor onze commando's: 'Niet goed is opnieuw!'

Maar er is geluisterd naar onze opmerkingen. Want inmiddels heeft deze terreinwagen de mogelijkheid tot extra bepantsering, is er extra ruimte voor bagage en radio's, zijn er stoorzenders, is extra vuurkracht aanwezig en heeft hij 220 pk aan boord, waardoor we nu met een behoorlijke snelheid *off-road* kunnen rijden. Het is dus "een bruit van een terreinwagen", zoals een commando het al omschreef. Of, zoals een ander het verwoordde: "Een krachtpatser die uitstekend inzetbaar is".

Schoolvoorbeeld

Wat mij betreft is de Vector vooral een schoolvoorbeeld van *Concept Development and Experimentation*: CD&E. We testen samen nieuwe technologieën, en concepten, in een realistische omgeving. Zodat we weten wat behoeftes betekenen en of voorgestelde oplossingen ook echt werken.

Natuurlijk kopen we als Defensie ook nog steeds *commercial-off-the shelf*, en *military-off-the shelf*. Maar soms moeten we ook samen iets ontwikkelen. Gewoon omdat het er niet is. Dan is CD&E *the way to go*. En ook in ieders belang. Wij krijgen zo immers

ZE KUNNEN ZO MET BEHULP VAN SIMULATIE DE GEVOLGEN VAN MOGELIJKE SCENARIO'S BEKIJKEN EN DAAROM BETERE BESLUITEN NEMEN

tailor made producten. En de industrie een mooi verkoopproduct. Want niet alleen Nederlandse militairen willen weten of producten wel of niet werken onder operationele omstandigheden. Dat geldt ook voor alle potentiële kopers. Niet voor niets zien we nu al dat de ontwikkeling van de Vector kan rekenen op een warme belangstelling van *special forces*, wereldwijd. Als de Vector dus goed door het Nederlandse testprogramma komt, bestaat de kans dat meerdere landen orders gaan plaatsen. Oftewel: van experiment naar verwerving. Daar wordt u als producent wel vrolijk van volgens mij. Het doet mij dan ook goed om te zien hoe ver we samen zijn gekomen. Een heel verschil met 2012. Toen ik hier ook als spreker stond. Weliswaar wees ik op succesvolle innovatieve marine- en luchtmachtvoorbeelden. In relatie tot de F-35 en het *Ocean Going Patrol Vessel*. Maar CD&E stond nog in de kinderschoenen. En ik riep u op dit concept verder te omarmen, en er echt mee aan de slag te gaan. Dat hebben we samen gedaan. Ik zie tal van nieuwe initiatieven en projecten.

Innovaties

Ik zag het twee weken geleden ook bij het innovatieplatform *Purple Nectar*, waar ik op werkbezoek was. Tijdens een oefening in Friesland waren regionale en lokale autoriteiten, industrie, kennisinstellingen en Defensie bijeen. Om te oefenen, maar ook om kennis te nemen van nieuwe innovaties. Zo stond ik bij een container die was omgebouwd tot een experimentele commandopost. Daarin waren 32 informatiebronnen bij elkaar gebracht. Zoals een TV, een camerapositie, het beeld van een onbemand vliegtuig en *blue force trackers*; personen die live aanwezig waren in het dorp.

Midden in de ruimte stond ook een zogeheten *birdtable*; een liggend scherm ter grootte van een televisie. Die *birdtable* bood enerzijds de noodzakelijke actuele *situational awareness*; oftewel wie is waar, met wat bezig? Maar anderzijds maakte de technologie het ook mogelijk om virtueel een overstroming in de provincie na te bootsen, en zo te kunnen anticiperen op ontwikkelingen. Ik heb het zelf ook geprobeerd. Het is in feite een grote iPad waar je op *swiped*. Iets wat we nu allemaal gewend zijn met onze *smartphones*. Op een groot scherm zag ik vervolgens huizen, bomen, auto's en personen. En door mijn handelingen op het scherm liepen de straten plotseling onder water. Tegelijkertijd kon ik aangeven of het harder moest waaien of regenen. Of het dag en nacht moest zijn.

Scenario's

Kortom: een enorme meerwaarde voor de mensen bezig met Openbare Orde- en Veiligheid in Friesland. Want ze kunnen zo met behulp van simulatie de gevolgen van mogelijke scenario's bekijken en daarom betere besluiten nemen. Dat voorkomt veel schade en veel leed. Maar niet alleen voor de provincie is zo'n *birdtable* een geweldig hulpmiddel; ook voor de krijgsmacht. Want nu was de vijand 'hoogstaand water', maar het kan net zo goed iets anders zijn. Een menselijke vijand, of een aardbeving. Voor de krijgsmacht kunnen we militaire *apps* toevoegen; zoals kaarten, schetsfuncties, de posities van eigen troepen of van de vijand.

Ik zei daar tegen een collega dat ik dit systeem goed had kunnen gebruiken in 2009, toen ik commandant

was van de *Task Force Uruzgan*. Want het vergroot onze *situational awareness* en onze *situational understanding*. Cruciaal voor de veiligheid van mijn mensen, en voor de missie.

Een ander voorbeeld is *Virtual Mission Areas* van TNO. Waar ook een demo van was in Friesland. Door middel van up-to-date foto's gemaakt door satellieten, onbemande vliegtuigen of andere sensordata, creëert TNO een virtuele omgeving. Een soort *Google Streetview*, maar dan in de woestijn van Mali. Je kunt er doorheen rijden, lopen of vliegen. Door simpelweg met je vinger op de muis te klikken. Een geweldige uitkomst. Zo kun je eerst het terrein verkennen, voordat je de poort uitgaat voor een patrouille. Dan heb je van tevoren al de omgeving beleefd en heb je afstanden en hoogtes van tevoren goed kunnen inschatten. Zo beperk je risico's.

Zicht

Experimenteren en testen; daarmee begint het. Het is als rijden in de mist. De eerste 450 meter zijn het belangrijkste. Wat daarna komt zie je pas als je zover bent. Daar gaat het ook om bij CD&E. Meer zicht krijgen. En daardoor wijzer worden. Samen vaststellen of de ideeën goed zijn en waar nodig bijstellen. Dat samenwerken verstevigt ook onze vertrouwensband. Misschien wel belangrijker dan ooit. Want – en dat blijkt uit de recente aanslagen in Parijs – er broeit wat in de wereld. Het broeit in Europa. Het

broeit bij ons in Nederland. De wereld – en onze veiligheidsomgeving – veranderen razendsnel. Toen ik hier drie jaar geleden als spreker stond was de Krim bijvoorbeeld nog niet geannexeerd door Rusland. Googelde je toen op 'groene mannetjes', dan zag je plaatjes van *aliens*, in ieder geval niet de *Spetznaz* van de Russische militaire geheime dienst. Ook was het toen ondenkbaar dat een passagiersvliegtuig boven Oekraïne met een raket uit de lucht zou worden geschoten. Evenmin ondenkbaar dat er een 'kalifaat' zou worden uitgeroepen door ISIS. *Je suis Charlie* zei ook niemand wat. En als iemand toen in de kroeg had gezegd dat zwaar bewapende marechaussees nu dagelijks voor de Tweede Kamer staan, dat militairen helpen onze binnenlandse grenzen te controleren omdat duizenden vluchtelingen Europa overspoelen, dan hadden veel mensen waarschijnlijk vol ongeloof het hoofd geschud.

Bezuinigingen

Het laat zien hoe snel alles verandert. En in die wereld moet de krijgsmacht altijd kunnen optreden. Klaar zijn voor inzet, wanneer de politiek daar om vraagt. Het is daarom ook goed dat er een einde is gekomen aan de bezuinigingen op Defensie. Daarmee kunnen we de basisgereedheid, oftewel het fundament van de krijgsmacht versterken. Zo krijgen we de noodzakelijke ruimte om te oefenen

Foto's: Georges Hoebrechts

en trainen. En om de krijgsmacht meer toekomstbestendig te maken. Ruimte die ook hard nodig is, want stilstand is achteruitgang. En dat kunnen we ons niet veroorloven.

Want de techniek die zich honderden jaren gestaag en lineair ontwikkelde gaat nu razendsnel en exponentieel. 3D-printing, autonome systemen, het *internet-of-things*, cyber, nanotechnologie; het is nauwelijks bij te benen. Ik weet dan ook zeker dat het toekomstige slagveld radicaal zal veranderen. En we weten allemaal dat hij die zich voorbereid op de laatste oorlog, de volgende gaat verliezen. Daarom is het ook zo belangrijk dat innovatie meer voorop komt te staan in ons verwervingsbeleid. De vijand kan immers ook beschikken over de nieuwste technologieën. Ga maar na: een drone kostte tien jaar geleden 10 miljoen, nu kan iedereen er één kopen voor 200 dollar bij Amazon. We zullen daarom ook ruimte moeten bieden voor andere wijzen van ontwerpen, ontwikkelen en investeren. Dus niet twintig jaar de tijd nemen voor de ontwikkeling van nieuwe systemen.

En nu zie ik u denken: "Wij willen wel, maar neem dan ook een zak met geld mee." Of de wijze waarop Defensie nu materieel verwerft 'is zorgvuldig maar ook traag'.

Dat klopt. Maar ik daag u allemaal uit eens in de spiegel te kijken. Nieuwe innovaties komen inderdaad niet uit trage machinebureaucratieën. Maar komen ze altijd uit de militaire industrie? U en ik hadden nooit Google kunnen bedenken. Of Uber, of Airbnb.

Er zijn wel slimme oplossingen verzonnen. Zo won Tedopress ruim zes jaar geleden de Defensie Innovatie Competitie met de intelligente bril voor de

Henrik Henriksson, president en CEO van Scania, speechte ook tijdens het NIDV Symposium.

Foto's: Georges Hoeberechts

monteur. We bedachten Google Glass dus eerder dan Google, maar de bril werd nooit ingevoerd.

Reputatie

Met onze Gouden Driehoek hebben we een goede reputatie op het gebied van structurele kennisopbouw en langcyclische innovatie. Maar dat is niet genoeg. Er moet meer ruimte komen voor niet-geplande kortcyclische – oftewel kleinschalige innovaties. Kijk naar de *smartphones*. Iedereen vindt het heel normaal dat je om de zoveel tijd een nieuwe update draait. Want we willen dat onze telefoon altijd werkt. Zonder problemen. En ook goed is beveiligd. Waarom kunnen we die systematiek niet breder toepassen? Waarom kunnen we als krijgsmacht bijvoorbeeld niet stukjes technologie van onze vliegende, varende en rijdende platformen upgraden? Zoals met onze telefoon? Maar dan bijvoorbeeld met wapensystemen, ICT of munitie?

Daar is volgens mij nog veel te winnen. Gelukkig zie ik er dat er al veel gebeurt in onze Gouden Driehoek. We durven samen fouten te maken. We durven samen te werken aan iets zonder dat we precies weten wat het gaat worden. We durven te werken aan *crossovers* en kleine *batches* voor specifieke toepassingen.

Oftewel we gaan steeds meer voor *learning by doing* en zijn steeds minder bang voor *trial and error*. Het zijn kleine stapjes vooruit. En om nu door te pakken, en te zorgen dat het niet bij mooie woorden blijft, gaan we bij Defensie innovatie nog meer prio geven. Ik noem drie concrete zaken. Allereerst CODEMO, het stimuleringsfonds van 10 miljoen euro voor het MKB. CODEMO heeft de afgelopen jaren haar waarde bewezen en doet dat nog steeds. Inmiddels beschikken we al over een paar mooie voorbeelden die met behulp van dit fonds het daglicht hebben gezien. Ik denk bijvoorbeeld aan SUIT; de *virtual reality*-uitrusting dat het Enschedese bedrijf *Re-lion* ontwikkelde met steun van TNO en Defensie.

Militairen dragen een lichtgewicht sensorvest, en een speciale bril. Het is een technisch hoogstandje, waarop aan de binnenkant een andere wereld wordt geprojecteerd. Je kunt hierdoor een huis binnenlopen of een *boarding* uitvoeren op een schip en zo gijzelaars bevrijden. De oefenmogelijkheden zijn legio. En dan kan de militair ook nog eens net zolang oefenen tot hij het in de vingers heeft. Het contract over de verwerving van SUIT is getekend. En we zijn niet de enigen die enthousiast zijn. Hetzelfde concept wordt nu namelijk doorontwikkeld voor de brandweer: REDSUIT. En ook vanuit het buitenland is grote belangstelling voor dit revolutionaire systeem. Er valt dus ook nog geld aan te verdienen.

Gluren

Ten tweede wil ik het nog op te richten FRONT noemen. FRONT staat voor *Future Relevant Operations with Next generation Technology* en bestaat uit een groepje vrije denkers dat binnen Defensie aan een netwerk voor kort-cyclische innovatie gaat werken. Zij gaan op zoek naar slimme *out-of-the-box* oplossingen, naar interessante civiele ontwikkelingen. Zij moeten de interactie met de omgeving aangaan en een platform bieden voor innovaties. Door veelbelovende ideeën te identificeren en uit te proberen. Een soort gluren bij de burens.

Tot slot noem ik de SKIA, de Strategische Kennis & Innovatie Agenda voor de lang-cyclische kennisontwikkeling. Deze agenda wordt voortdurend bijgesteld en komt via de NIDV, met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, tot stand. Deze SKIA beschrijft de kennis en expertisegebieden waarin extra geïnvesteerd moet worden. Zodat de krijgsmacht beter kan meebewegen met de snelle technologische ontwikkelingen.

Drie manieren om de noodzakelijke innovatie aan te jagen. Met FRONT, CODEMO en de nieuwe SKIA brengen we dat in de praktijk en geven we hieraan betekenis. Maar we kijken ook breder. In de succesvolle *Future Force Conference* eerder dit jaar, constateerden we het belang van een defensief ecosysteem. Een systeem dat draait om de samen-

werking tussen allerlei actoren. Van NGO's, media en kennisinstituten, tot aan politici en krijgsmachten. Daar wil en daar ga ik partnerschappen mee vormen. Waarbij de krijgsmacht meer dan ooit een platform voor vernieuwing kan zijn. En in 2017 gaan we – op veler verzoek –

weer een *Future Force Conference* houden. Dit keer samen met het Allied Command Transformation, de aanjager van verandering binnen de NAVO. Wat mij betreft laten we dan zien dat het ecosysteem in Nederland bloeit en al haar eerste vruchten afwerpt.

Pad

De bekende Amerikaanse schrijver Mark Twain zei eens: *'The secret of getting ahead is getting started'*. Daar gaat het om bij CD&E en ik hoop dat u daarin mee wilt gaan. Laten we elkaar helpen nieuwe innovatieve oplossingen te vinden. En stap voor stap wijzer te worden. U kunt dingen maken die wij nodig hebben om onze belangrijke taken te kunnen uitvoeren. Wij kunnen u helpen de beste spullen te produceren. Ik nodig u uit samen het pad af te lopen van experiment naar verwerving. In ons aller belang." ■

De parallelsessies tijdens het NIDV Symposium werden goed bezocht.

Geen tijd tussen droom en daad

Toespraak van bestuursvoorzitter NIDV, drs. Karla Peijs, tijdens het NIDV Symposium op 19 november 2015 in Rotterdam.

Foto: Georges Hoeberechts

DE NIDV ALS HOEDER VAN DE
GOUDEN DRIEHOEK MAAKT EEN
GOEDE ONTWIKKELING DOOR

NIDV-voorzitter Karla Peijs tijdens haar speech op het NIDV Symposium.

"Elk jaar besteden Defensie, de Nationale Politie, de Kustwacht, de brandweer en de andere hulp- en veiligheidsdiensten voor miljarden euro's aan materieel. De Nederlandse industrie is goed in ontwikkelen en maken. Marineschepen, radarsystemen, sensoren en nieuwe materialen, op die gebieden hebben we heel wat grotere en kleinere bedrijven. Natuurlijk is het onvermijdelijk dat Defensie ook wapensystemen via Europese aanbestedingen inkoopt. Maar zelfs dan speelt de hoge Nederlandse kwaliteit een belangrijke rol. Nederlandse leveranciers zijn slim en zij leveren hoge kwaliteit tegen concurrerende prijzen. Ik ga er vaak op uit om zelf de kwaliteit van het Nederlandse product vast te stellen. Dan bezoek ik samen met Ron Nulkes, onze directeur, de bedrijven. Maar hoe goed ze ook zijn, hun positie wordt bedreigd. Europese regels kunnen er namelijk de oorzaak van zijn dat kleine en middelgrote bedrijven in de kleinere lidstaten van Europa verdwijnen.

Gelukkig heeft de Europese Commissie, mede door de inspanningen van onze minister van Defensie, een expertgroep ingesteld die dit probleem bestudeert. Defensie en de NIDV zijn lid van deze expertgroep. Het is te hopen dat deze groep de weg vindt om naar een Europese markt toe te groeien, maar dan wel met een gelijk speelveld voor grotere en kleinere bedrijven in Europa.

Deltaplan

Generaal Middendorp, ik vind het heel belangrijk dat u vandaag weer in ons midden bent. Recent heeft de Adviesraad Internationale Vraagstukken geadviseerd een Deltaplan voor de krijgsmacht op te stellen. Dat moet voorzien in een meerjarig financieel kader ten behoeve van een stabiele ontwikkeling van de krijgsmacht. Als oud-commissaris van de Koningin in Zeeland weet ik wat een Deltaplan is; één ding is zeker, dat gaat niet zonder de industrie. Ik wens u succes met het herbouwen van de krijgsmacht.

Uw *warfighters* hebben altijd innovatieve middelen nodig. Innovaties moeten liefst zo snel mogelijk gebruiksklaar zijn voor de krijgsmacht. Aan de industrie zal het niet liggen, maar ook u ondervindt de nadelen van teveel bureaucratie. Generaal, u wilt de tijd tussen droom en daad zo kort mogelijk laten zijn. Willem Elsschot wist al dat hiertussen wetten en praktische bezwaren staan. Ik denk dat het vooral om praktische bezwaren gaat: goed interpreteren van de regels, operationele eisen anders opschrijven, nauwere samenwerking tussen de leveranciers en de krijgsmacht. Zo krijgen uw *warfighters* snel de allerbeste en nieuwste *capabilities*.

Relatie

Er is een sterke relatie tussen Defensie en veiligheid. Acht jaar geleden koos de NIDV voor deze combinatie. Ik kon onlangs zelf de juistheid van deze keuze nog eens beleven toen ik de oefening *Purple Nectar* bezocht. Daar kon je zien hoe goed onze diensten kunnen samenwerken en dat kan nog beter in de toekomst. Vanwege de vele rollen van de overheid kunnen onze deelnemers niet voor 100 procent afhankelijk zijn van de krijgsmacht en de politie, want het kan erg lang duren voordat je een contract hebt. Maar als een bedrijf eenmaal binnen is, zijn onze veiligheidsorganisaties goede opdrachtgevers. Dat er perspectief is, blijkt ook uit het groeiend aantal NIDV-deelnemers. De NIDV als hoeder van de Gouden Driehoek maakt een goede ontwikkeling door. We hebben ook vooruitgekeken en de strategie 2020 opgesteld.

De NIDV wil graag dat de krijgsmacht kan beschikken over de beste spullen op de kortste termijn, geen tijd meer tussen droom en daad. De beste spullen snel in gebruik nemen, betekent toch eigenlijk dat Defensie zou moeten stoppen met gigantische partijen ineens bestellen. Dan bedoel ik niet de F-35, de CV90 of onderzeeboten. Maar wellicht wel voor de kleinere systemen die daarvan deel uitmaken. Koop niet in één keer duizenden telefoons, computers, smart vests, uniformen. Maar geef een bedrijf opdracht ervoor te zorgen dat de krijgsmacht gedurende een bepaalde tijd de beschikking heeft over state-of-the-art spullen. Ook dat is een nieuwe kijk op veiligheid. Dat vergt vertrouwen tussen de overheid en de industrie. En dat is er! Het NIDV-bureau wil hierbij heel graag helpen en adviseren." ■

NIDV tekent overeenkomst met Nationale Politie

De Nationale Politie en de NIDV betrekken elkaar bij ontwikkeling en innovatie voor het beschermen van de samenleving, nu en in de toekomst.

De handtekeningen onder de samenwerkingsovereenkomst werden op 19 november tijdens het NIDV Symposium gezet door George van den Berg, Hoofd Afdeling Kennis en Innovatie van de Nationale Politie en Karla Peijs, voorzitter van de NIDV. Met deze samenwerkingsovereenkomst zoekt de Nationale Politie als innovator samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen en gaat hiermee voor toekomstbestendigheid. Samenwerking in de Gouden Driehoek of zelfs *Quadruple Helix* (overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en de burger/eindgebruiker) is van essentieel belang voor Nederland. De NIDV, met haar leden en haar nationale en internationale netwerk op het gebied van Defensie en Veiligheid, ondersteunt de Nationale Politie bij het verwezenlijken van deze verbinding.

Het wereldbeeld verandert waarbij technologische ontwikkelingen en innovaties een bedreiging kunnen vormen. Maar die ontwikkelingen en innovaties bieden kansen voor politie, brandweer, hulpverleningsdiensten, justitie, kustwacht en defensie. Het is essentieel dat Nederland die kansen verzilvert. Gezamenlijk optreden door overheid, industrie en kennisinstellingen in de Gouden Driehoek is daarbij essentieel.

Foto: Georges Hoeberechts

De handtekeningen onder de samenwerkingsovereenkomst werden gezet door commissaris van politie George van den Berg, Hoofd Afdeling Kennis en Innovatie van de Nationale Politie en Karla Peijs, voorzitter van de NIDV.

Recordaantal handtekeningen NIDV Symposium 2015

Het NIDV Symposium –met 2500 bezoekers– is jaarlijks een fraai decor voor het tekenen van contracten of overeenkomsten en het bekrachtigen van wederzijdse relaties. Er werden wat dat betreft tijdens de editie van 19 november 2015 in Ahoy Rotterdam goede zaken gedaan door de 130 exposanten. Er werden een recordaantal handtekeningen gezet. Een overzicht in foto's.

Tekst: Riekelt Pasterkamp
Foto's: Georges Hoeberechts

De Koninklijke Landmacht sloot met Rheinmetall een overeenkomst voor het beheer van het Boxer-pantserwielvoertuig. De handtekeningen werden gezet door kolonel ir. Gerard Schonewille en directeur Fred van Vliet van Rheinmetall Nederland onder toezien oog van de Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp.

Levensecht trainen te midden van burgers en terroristen in een exacte computersimulatie van de stad waar je over een paar maanden op uitzending bent? Het kan dankzij SUIT, een pak voor levensechte simulatietrainingen. De Defensie Materieel Organisatie (DMO) bekrachtigde de aanschaf van twee systemen. SUIT maakt het mogelijk om het beëindigen van een echte gijzelingssituatie te oefenen. Of iemand traint het ene moment in een West-Europese stad en het volgende in Mali of Irak. Viceadmiraal Matthieu Borsboom, toenmalig directeur DMO en Chris Haarmeijer, CEO Re-lion tekenden het contract.

Fokker Technologies tekende een contract ter waarden van 100 miljoen euro met Northrop Grumman voor de levering van de zogenoemde *in flight doors* voor de F-35. Deze zijn tijdens de vlucht te openen om bijvoorbeeld bij te tanken. Ook het landingsgestel en de bewapening zitten achter dergelijke luiken die worden gemaakt in de Fokkerfabriek in Hoogeveen, die werk biedt aan zo'n 600 mensen. Verder werd onder leiding van speciaal gezant Maxime Verhagen de voortzetting van het F-35 *Landing Gear Compositie Drag Brace*-programma gevierd. En tekenden Fokker en het Logistiek Centrum Woensdrecht een overeenkomst voor het onderhoud van de NH90 helikopter.

De stichtingsakte van het *Dutch Composites Maintenance Centre* (DCMC) werd ondertekend. Het DCMC gaat innovaties op het gebied van composietstructuren voor de lucht- en ruimtevaart initiëren en ondersteunen. Ondertekenaars waren de Aerospace Cluster leden Fokker, NLR, Airborne en de TU Delft. De meerwaarde van het DCMC bestaat uit het sluiten van de keten tussen het fundamenteel onderzoek bij universiteiten, toepassingsgericht onderzoek bij de instituten en de toegepaste technologie binnen de bedrijven. Het DCMC wordt gevestigd op Business Parc Aviolanda, naast de luchtmachtbasis Woensdrecht, die als primaire gebruiker gaat optreden. De ambitie van het DCMC is om een internationaal leidende onafhankelijke autoriteit te worden, die innovaties initieert en ondersteunt op het gebied van onderhoud, reparatie en revisie van composietstructuren.

De Defensie Materieel Organisatie sloot ook een contract met de firma Van Halteren voor de aanschaf van vier mortiersimulatoren. Hiermee kan zowel theoretische leerstof als het afvuren van mortieren worden getraind.

Met MicroFlown tekende Defensie een contract voor de eerste ontwikkelingsfase van akoestische sensoren voor de Fennek, Bushmaster, Boxer en Vector-voertuigen. Deze moeten inkomend geweervuur en vurende raketwerpers lokaliseren.

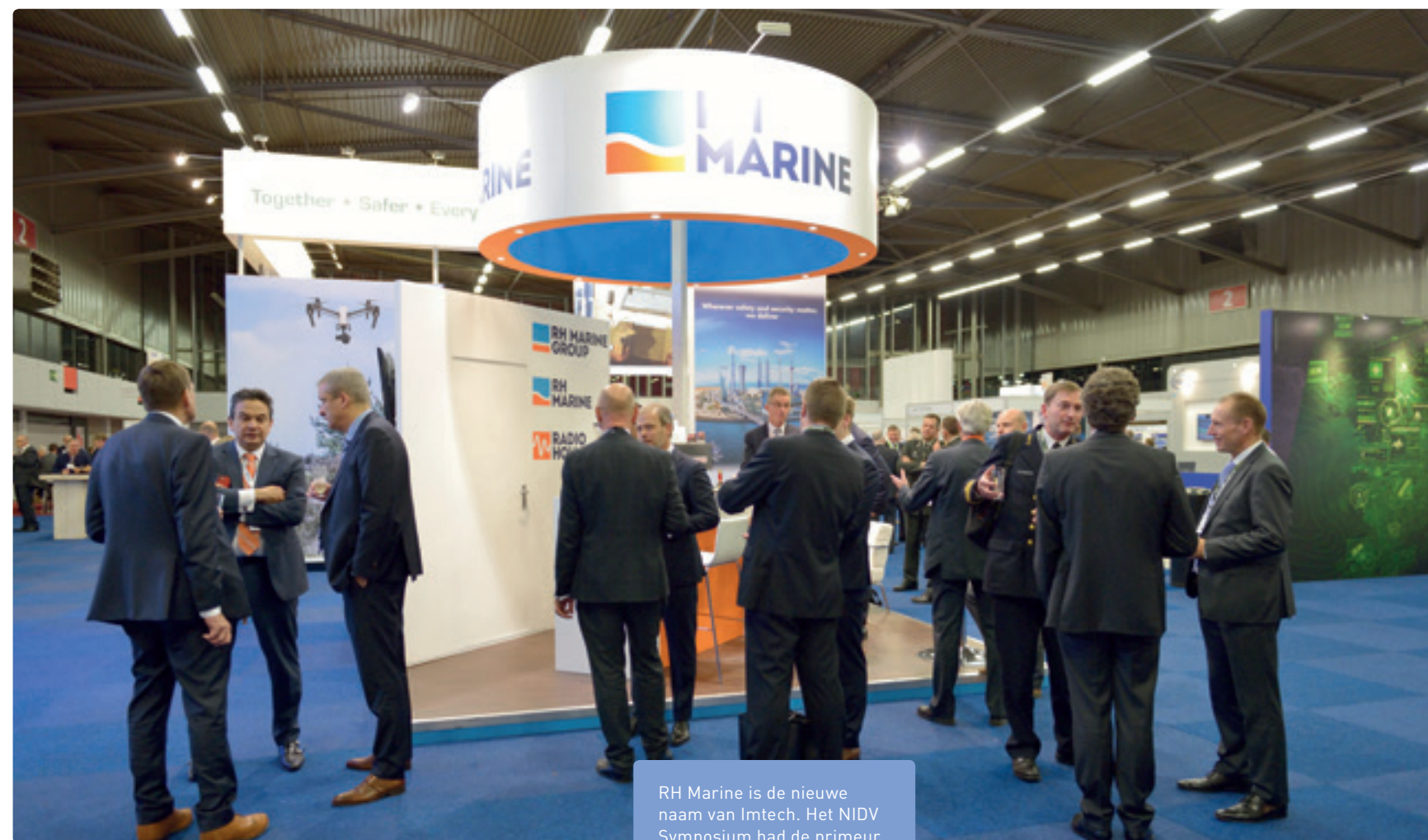
Airborne en het NLR sloten een contract over de ontwikkeling van een geavanceerde testfaciliteit voor rotorbladen, om daarmee het aantal testvluchten die nodig zijn voor het balanceren van rotorbladen te reduceren en daarmee ook de kosten. De faciliteit is bestemd ter ondersteuning van het Logistiek Centrum Woensdrecht, gevestigd op de vliegbasis, die tevens opdrachtgever hiervoor is. De nieuwe faciliteit gaat alle eigenschappen meten die relevant zijn voor het dynamisch gedrag van rotorbladen, daar waar traditionele metingen alleen de vaststelling van het zwaartepunt betrof met wat aanpassingen. Commodore Mario Verbeek, commandant van het Logistiek Centrum Woensdrecht: "Deze nieuwe technologie is belangrijk voor de Luchtmacht omdat we daarmee het aantal *Rotor Track and Balance* vluchten kunnen beperken, wat kosten bespaart en de operationele inzetbaarheid vergroot".

In de TNO-stand vond de lancering plaats van Aeolus, een innovatieplatform van het Centrum voor Mens en Luchtvaart (CML) van de Koninklijke Luchtmacht en TNO in Soesterberg dat zich richt op het functioneren van de mens in extreme omstandigheden. Karla Peijs, voorzitter NIDV, commodore Mario Verbeek, Directeur Materiele Instandhouding CLSK, en viceadmiraal b.d. Wim Nagtegaal, COO Raad van Bestuur TNO, bekrachtigden als eersten met hun handtekening de lancering van Aeolus.

Het Logistiek Centrum Woensdrecht (LCW) krijgt een teststation voor de bekabeling en elektronica voor de F-35. Het LCW heeft daarvoor met NLR, Fokker, NedAero, Thales en Terma een intentieovereenkomst gesloten. In het teststation zullen avionica-componenten van de F-35 worden getest en gerepareerd. In de overeenkomst staat dat de bedrijven zullen investeren in de testapparatuur terwijl LCW de infrastructuur beschikbaar zal stellen om het teststation te realiseren.

RH Marine is de nieuwe naam van Imtech. Het NIDV Symposium had de primeur.

Defensie roept hulp werkgevers reservisten in

Reservisten zijn volledig te integreren in Defensie, ook binnen operationele eenheden, aldus minister Hennis van Defensie. Intussen roept de krijgsmacht de hulp van werkgevers in.

Tekst: Riekelt Pasterkamp

In december stuurde de minister de eerste bevindingen van 35 reservistenpilots bij alle Defensie-onderdelen naar de Tweede Kamer. Deze vloeien voort uit de Reservistennota van oktober 2014. Defensie liet daarin weten meer gebruik te willen maken van reservisten. Het werven, opleiden en screenen van grote aantallen reservisten blijkt meer tijd te kosten dan verwacht. Dit wordt deels beperkt

door te werven onder vertrekkende militairen. Zij zijn al militair opgeleid, getraind en gescreend. Bijkomend voordeel is dat hun ervaring behouden blijft. En zij nemen de kennis uit hun nieuwe baan mee naar Defensie. De pilots tonen de meerwaarde van reservisten als volwaardig deel van militaire eenheden. Dit bleek bijvoorbeeld uit de inzet bij de marine-eenheid die schepen na terugkeer van zee

"De reservist is de ideale ambassadeur voor de krijgsmacht", aldus minister Hennis van Defensie.

Foto's: Mediacentrum Defensie

De inzet van reservisten wordt door de algemene veiligheidssituatie steeds belangrijker.

bewaakt en onderhoudt. Reservisten verlichten de druk op operationele eenheden, zodat zij zich meer op operationele kerntaken kunnen richten.

De Defensieonderdelen hebben ervoor gekozen vooral pilots uit te voeren bij ondersteunende taken. In 2016 wordt als vervolg hierop meer geëxperimenteerd bij operationele eenheden. Zo ervaren ook deze beroepsmilitairen de toegevoegde waarde van reservisten. Een mooi voorbeeld is de aanstelling van 3 reservisten die waren opgeleid als piloot voor de Chinook-transporthelikopters en Apache-gevechtshelikopters. Zij gaan helpen bij trainingen met een vliegsimulator.

Omdat cybercapaciteit en -kennis steeds belangrijker wordt, is een poule van cyberreservisten gecreëerd. Zij zijn al bij oefeningen ingezet. Deze specialisten komen uit uiteenlopende sectoren, zoals overheid, banken, telecom, energie en consultancy.

Ambassadeur

In oktober 2013 benoemde Hennis reservekolonel Dick Scherjon tot hoofd van het nieuwe Reservistenbureau. "De reservist is de ideale ambassadeur voor de krijgsmacht", aldus Hennis. Zij ziet graag dat werkgevers, bedrijfsleven en overheid hun beste medewerkers tijdelijk aan

Defensie uitleenen. "Als reservist doe je ervaring op met complexe vraagstukken, werk je onder moeilijke en uitdagende omstandigheden en leer je leiding geven en ontvangen. Dat is goud waard voor een werkgever. Defensie werkt daarom nauw samen met bedrijfsleven en werknemersorganisaties."

De nota "In het Belang van Nederland" vermeldt dat er een groter beroep zal worden gedaan op reservisten. Het ICT-bedrijf CGI heeft daarom in samenwerking met Defensie een analyse gemaakt van de huidige inzet van reservisten.

Reservisten werken vooral op individuele basis. Zij worden reservist omdat men een band heeft met de krijgsmacht (oud dienstplichtigen, men daarbij heeft gediend of men voelt zich aangetrokken). Er is in het algemeen ook geen of zeer beperkte betrokkenheid of stimulans vanuit het bedrijfsleven. Sterker, veel bedrijven weten nauwelijks dat zij reservisten leveren. Ze vinden reservisten lastig, het kost ook omzet door improductiviteit. Men ziet nauwelijks de voordelen van medewerkers als reservist.

Bij inzet voor Defensie nemen medewerkers vaak ook onbetaald verlof. De inzet van hen is ook niet gegarandeerd door de mate van vrijwilligheid. In de aanloop naar een nieuwe missie inventariseert Defensie welke reservisten bereid zijn tot inzet en zich ook vrij kunnen maken. Hier is dus sprake van afhankelijkheid en onzekerheid van inzet.

Samenwerking

Het kan anders en beter door nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, concludeert CGI. "De samenwerking Defensie/bedrijfsleven moet zich verder ontwikkelen. Inzet van Defensie is van nationaal belang, dat raakt het bedrijfsleven dus ook. Indien Defensie een order plaatst bij een leverancier, zou die leverancier ook een medeverantwoordelijkheid moeten krijgen voor het product van de krijgsmacht. Bij het afsluiten van een contract kan men denken aan een mate van reciprociteit. De leverancier levert

Reservisten van het Korps Mariniers bewaken marineschepen tijdens de Wereldhavendagen.

een aantal reservisten op basis van de behoefte en omvang van de dienstverlening, die contractueel wordt vastgelegd.”

CGI wijst ook op de toekomstige krapte op de arbeidsmarkt voor technisch en ICT personeel. “Dat leidt tot een concurrentie tussen Defensie en bedrijfsleven, we vissen immers in dezelfde vijver”, aldus Chris van Bronckhorst, *vice president*

EEN RESERVIST HEEFT LEIDERSCHAPSKWALITEITEN ONTWIKKELD. KAN OMGAAN MET RISICO'S EN IS COMMUNICATIEF STERK.

consulting services Defense & NATO. Defensie heeft jong personeel nodig in het kader van haar Flexibel Personeel Systeem (FPS). De branche echter heeft vaak meer volwassen personeel nodig. Van Bronckhorst: “Defensie is een bijzonder goede militaire opleider. De technische opleiding zou gezamenlijk met de branche kunnen geschieden. Waarom niet een gezamenlijke werving- en opleidingsinspanning? Indien het geworven personeel bij Defensie aan het werk gaat en een deel in fase 2 FPS instroomt in de bedrijven waarmee wordt samengewerkt bij werving en opleiding, ontstaat zo een win/win. Dat personeel zou dan ook de reservistenstatus kunnen krijgen.” Ook is volgens CGI wederzijds voordeel te halen uit periodieke

gezamenlijke oefeningen. Bijvoorbeeld op het gebied van Cyber, incidenten op ICT gebied, of materieel/logistieke problemen in inzetgebieden.

Flexibel

Tijdens de vorig jaar oktober gehouden *International Conference Employer Support Reserves* (IC-ESR), een bijeenkomst voor commandanten van internationale reservisteneenheden en Nederlandse werkgevers, riep Erik Akerboom, tot 1 maart secretaris-generaal van het ministerie van Defensie, werkgevers op hun reservisten maximaal te ondersteunen.

Reservisten maken Defensie flexibel, aldus Akerboom. “Ze voorzien ons van specialistische kennis die we niet iedere dag nodig hebben, maar essentieel is voor bepaalde uitdagingen. Een reservist heeft leiderschapskwaliteiten ontwikkeld. Kan omgaan met risico's en is communicatief sterk. Kwaliteiten waar hijzelf, Defensie en het bedrijf van profiteren. Kortom: een win-win-win-situatie.” De inzet van reservisten wordt door de algemene veiligheidssituatie steeds belangrijker. Behalve het motiveren van werkgevers wil Defensie goede voorbeelden uit het buitenland gebruiken als bouwstenen voor het nieuwe beleid. Tijdens de IC-ESR waren militaire commandanten uit vijf landen (Australië, België, Canada, Duitsland en Engeland) aanwezig om te spreken over het reservistenbeleid in hun land. Hoe is bijvoorbeeld de tegemoetkoming voor werkgevers geregeld en de werving en de financiering van reservisten? Opvallend is bijvoorbeeld dat Australië, Canada en Engeland veel

gebruik maken van reservisten. Dit is mogelijk door heldere afspraken met werkgevers over bijvoorbeeld compensatie van werkgevers voor het gemis van hun werknemers.

Voordeel

Enkele uitkomsten van de IS-ECR conferentie waren:

- Het voordeel van de samenwerking tussen een defensieorganisatie en het bedrijfsleven is vaak voor werkgevers onvoldoende zichtbaar. Tegelijkertijd kan het delen van kennis en ervaring voor zowel civiele werkgevers als voor een krijgsmacht van grote toegevoegde waarde zijn. Het is daarom van belang duidelijk te maken welke voordelen de samenwerking een bedrijf kan brengen.
- Bedrijven weten vaak niet dat hun medewerkers reservist zijn. Ook voor een defensieorganisatie is het vaak onbekend welke werkgevers reservisten in dienst hebben. Inventarisatie is essentieel om een fundament te creëren zodat er een brede afstemming kan plaatsvinden, ook om personeel te kunnen uitwisselen.
- Kwalificaties, opleidingen en competenties die de reservist bij een defensieorganisatie heeft behaald en ontwikkeld, zijn bij bedrijven veelal niet bekend. Als dat wel bekend zou zijn, dan zou zij haar medewerker, tevens reservist, eenvoudiger en sneller geschikt kunnen maken om te functioneren voor andere taken binnen het civiele bedrijf.

- Differentieer inzet van reservisten, bijvoorbeeld naar nationale operaties versus internationale missies, of operationele reserve versus voortzettingsvermogen, maar beperk de reservist hierin niet. De uitwisseling van personeel moet aansluiten bij de behoefte van beide werkgevers, denk hierbij zowel aan nichecapaciteiten als aan algemeen ondersteunend personeel. In deze context is het van belang een duidelijk beeld te hebben van het type inzet waarvoor een beroep op reservisten zal worden gedaan.
- Houd werkgevers op de hoogte zodat deze rekening kan houden met de tijdelijke afwezigheid van zijn werknemer. Verdeel uitvragen zoveel mogelijk over verschillende bedrijven, zodat een werkgever niet onevenredig wordt belast.
- Zowel binnen verschillende samenlevingen als binnen defensieorganisaties zelf zijn de taken van, de mogelijkheden voor en de bijdrage van reservisten niet altijd voldoende bekend. Hierdoor is het draagvlak gering. Verander de mindset en het beeld van de reservist binnen het beroepspersoneel. Leg de ontwikkelingen die zich de komende jaren gaan voordoen ook intern uit en zorg op die manier voor intern draagvlak bij het beroepspersoneel. Ook draagvlak binnen de maatschappij is essentieel. Leg de focus daarvoor niet alleen op de taken en verantwoordelijkheden van de krijgsmacht. Speel in op de trend van maatschappelijk ondernemen. ■

Foto's: Mediacentrum Defensie

Energiestrategie cruciaal

Minister Hennis-Plasschaert van Defensie heeft op 15 februari de “Operationele Energiestrategie” aan de Tweede Kamer aangeboden. De groeiende energiebehoefte van Defensie heeft grote invloed op de effectiviteit van de inzet van militaire middelen.

Tekst: Marcel Hendriks Vettehen

De nieuwe hybride sleepboot van de marine, de Noordzee.

Er zijn grote logistieke inspanningen en uitgaven nodig om energie bij de eindgebruikers te krijgen en dat leidt volgens de minister tot veiligheidsrisico's. Daarnaast wil Defensie naast die operationele overwegingen haar maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan de Europese en nationale doelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. De strategie is opgebouwd langs de lijnen van de missie, de ambitie en de strategie.

Missie – Defensie richt zich op het terugdringen van de energieafhankelijkheid in operaties en de voorbereiding daarop en vergroot daarmee de effectiviteit, efficiëntie en weerbaarheid van de krijgsmacht. Gelijktijdig wordt hiermee de belasting op het milieu verminderd en geeft Defensie invulling aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Ambitie – De krijgsmacht is in 2050 in staat om grotendeels onafhankelijk van fossiele brandstoffen op te treden en voor langere duur operaties uit te voeren zonder aanvoer van energie. Defensie heeft de volgende ambities: In 2030 is de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met tenminste 20 procent gereduceerd ten opzichte van 2010. In 2050 is de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met tenminste 70 procent gereduceerd ten opzichte van 2010. In 2030 wordt 50 procent van de benodigde energie op kampementen duurzaam opgewekt. In 2050 zijn kampementen volledig zelfvoorzienend op energiegebied.

Strategie in vier speerpunten: Versterken kennisbasis en het innovatieve vermogen op het gebied van energie. Structureel reduceren van het energieverbruik. Vergroten aandeel van duurzame energie in de energievoorziening in operaties. Bevorderen van individueel en collectief energiebewust gedrag.

Technologie

Hennis voorziet het verminderen van het energieverbruik in de eerste 5 tot 10 jaar vooral in *quick wins* die het resultaat zijn van organisatorische maatregelen, in het moderniseren van bestaande systemen en in een zware weging van de energie-efficiëntie bij de geplande introductie van nieuwe systemen. Systemen die de komende 10 tot 15 jaar op de markt komen zijn veelal gebaseerd op bestaande technologie.

Meer significante winst kan worden geboekt bij de introductie van nieuwe wapensystemen, op basis van doorbraaktechnologieën op energieverbruik. Voor het versterken van de kennisbasis en het innovatieve vermogen op het gebied van energie wijst de minister op de grote kennis die al bij Defensie aanwezig is. Het Defensiekennisnetwerk Energie beschikt niet alleen over veel technische kennis maar ook over de operationele context; techniek en operationele inzet komen zo optimaal tezamen.

Innovatie

Voor het vinden van oplossingen is ook de kennis van de kennisinstellingen nodig en de innovatie van het bedrijfsleven. Een sterke relatie met industrie en kennisinstellingen is voor Defensie dan ook essentieel. De minister wijst op de rol van de Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV) als spil in de contacten tussen Defensie en de industrie waartoe de NIDV ook een Energieplatform heeft opgericht. Met de Operationele Energiestrategie sluit Defensie aan bij het door Minister Kamp in januari gepubliceerde “Energierapport: transitie naar duurzaam”. Het is goed dat de minister de noodzaak om minder fossiele energie te gebruiken onderkent maar ook nadrukkelijk haar vertrouwen in de Nederlandse industrie en de NIDV uitspreekt om Defensie hierbij te ondersteunen. ■

© 2015 Northrop Grumman Corporation

UNMANNED •

CYBER •

C4ISR •

LOGISTICS •

THE VALUE OF GAINING CRITICAL INFORMATION AND A CRUCIAL ADVANTAGE.

If you're not an expert in every part of C4ISR, you're an expert in none. Through four decades of experience in C4ISR, Northrop Grumman has proven its expertise in the category. We've developed an end-to-end approach that demonstrates our complete understanding of complex C4ISR solutions, as well as our ability to create them. *That's why we're a leader in end-to-end C4ISR solutions.*

THE VALUE OF PERFORMANCE.

NORTHROP GRUMMAN

www.northropgrumman.com/c4isr

Maatschappelijke nevendoelelen, relevant voor Defensie?

In de bouwwereld is het gebruikelijk dat maatschappelijke nevendoelelen een plaats krijgen in de aanbesteding, zo gaf Maxime Verhagen aan tijdens zijn bijdrage aan het NIDV-symposium van 2014. Hij suggereerde dat Defensie hiervan kan leren. Is dat zo?

Tekst: Riekelt Pasterkamp

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen op opleiding en werk bieden, is een nobel streven. Ondernemers spraken in het Sociaal Akkoord af om tot 2026 100.000 nieuwe banen te creëren voor deze groep. Nog voordat het 100.000-banenplan via de Participatiewet in 2013 van start ging, werd door de meeste publieke opdrachtgevers als gebruik gemaakt van *Social Return on Investment* (SROI).

In de bouwwereld is *social return* heel vanzelfsprekend, stelt mr. drs. Joost Fijneman, plaatsvervangend directeur sociale zaken & ledenservice van Bouwend Nederland in Zoetermeer. "Vanouds zijn het mensen die met hun handen werken, iets maken." Vooral gemeenten stellen vooraf als eis dat mensen in hun kaartenbakken bij een project aan het werk worden gezet. Veel grote gemeenten in Nederland hebben zelfs een bureau *social return* in huis."

Een maatregel uit 2011 bepaalt dat bij projecten waarbij de loonsom 250.000 euro of meer is, 5 procent van de loonsom aan *social return* moet worden besteed. Het Rijk is daar lang zo ver nog niet mee, aldus Fijneman. "De regionale aanpak werkt. Gemeenten die iets met elkaar optuigen, bijvoorbeeld in de regio's Nijmegen, Oss,

Tilburg, Bergen op Zoom, Breda en Oost-Brabant waar het Stimuleringsfonds Leren/Werken actief is. Per jaar wil men daar 2000 leer/werkplekken techniek genereren."

Intussen wapenen werkgevers zich tegen de wildgroei aan regelingen voor *social return* die volgens hen dreigt te ontstaan. Duizend wethouders kregen in oktober 2014 een brief met daarbij een standaard bestektekst van Bouwend Nederland, de Aannemersfederatie en VESIN (Vereniging van Samenwerkingsverbanden Infra Structuur Nederland).

Defensie

Kan zoiets als SROI ook werken voor defensie- en veiligheidsbedrijven? Zijn maatschappelijke nevendoelelen ook relevant voor Defensie? Maxime Verhagen, oud-minister van Economische Zaken en voorman van Bouwend Nederland, zei er tijdens het NIDV Symposium in november 2014 dit van: "Als we kijken naar de interpretatie van de nog relatief nieuwe regelgeving voor de aankoop van Defensiematerieel (Richtlijn 81, Aanbestedingswet Defensie en Veiligheid) dan is duidelijk dat in Nederland de Nederlandse interpretatie het moeilijker lijkt te maken om naar de Nederlandse belangen te kijken. De ruimte die er is om maatschappelijke doelen mee te nemen in de eisen rond een aanbesteding kan naar mijn mening absoluut beter worden benut. Vermoedelijk kan de bouw veel leren van de defensiewereld, maar ik denk dat er in ieder geval een ding is dat bij het aanbesteden van defensie- en politiematerieel van de bouw kan worden opgestoken. Bij aanbestedingen bestaat

de mogelijkheid om eisen te stellen aan de wijze waarop iets geproduceerd wordt of de ervaring die een bedrijf moet hebben. De *total cost of ownership*, oftewel niet alleen de aanschafprijs, maar ook

de kosten voor instandhouding en onderhoud zijn andere elementen die in toenemende mate bij de gunning van een aanbesteding meespelen. Ook is de discussie over de toepassing van EMVI – de economisch meest voordelige inschrijving – naast de prijs, iets waar we bij de aanschaf van defensie- en politiematerieel beter naar zouden moeten kijken. Het kan economisch gezien namelijk voordeliger zijn om een Nederlands bedrijf de opdracht te gunnen ook al is hij duurder."

Pre

Mr. Ron Nulkes, directeur NIDV, ziet mogelijkheden. "De invulling van *social return* zal bij Defensie niet geheel hetzelfde kunnen zijn vanwege de aard van de hoogtechnologische aard van de wapensystemen. Maar het idee van *social return* kan wel worden uitgewerkt. Defensie koopt tegenwoordig niet alleen wapensystemen, maar ook de bijbehorende instandhouding voor tien a vijftien jaar. In zo'n aanbesteding kun je maatschappelijke nevendoelelen als opleidingsplaatsen meenemen. Bedrijven die dat doen kunnen dan een pre krijgen in de onderhandelingen. Ook de beschikbaarheid van gekwalificeerde reservisten die bij een bedrijf werkzaam zijn, zou punten in zo'n aanbesteding moeten kunnen opleveren." ■

Maxime Verhagen, voorman van Bouwend Nederland.

Foto: Mediacentrum Defensie

Snellere besluitvorming nodig

Het niet meer weg te denken **NIDV-symposium** in november was wederom een succes. Ruim 2500 bezoekers, 130 standhouders en interessante speeches legden de basis voor een effectieve netwerkdag. CDS Tom Middendorp was met de Vector een hoogtepunt. Het symposium 2016 wordt op 17 november weer in Ahoy gehouden. De dynamiek en het tweerichtingsverkeer van de parallelsessies geven aanleiding deze weg te vervolgen. Zo in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen wordt het een nog interessanter symposium!

Europa en de NIDV zitten niet stil. Zo worden NIDV-deelnemers actief betrokken bij de totstandkoming van het 9e Kaderprogramma van de EU (KP09), waarin voor het eerst ook defensieprojecten worden opgenomen. Voor KP09 zijn substantiële bedragen beschikbaar. De "Preparatory Action", een soort proefproject voor Defensie vooruitlopend op KP09, krijgt steeds meer vorm. Met Defensie en Economische Zaken wordt in Europees verband gewerkt aan het verbeteren van de toegang tot de internationale leveranciersketen. Een ander voorbeeld is betrokkenheid van NIDV-deelnemers in de Task Force Maritime Security die binnen ASD¹ is gevormd. En tenslotte is het NIDV-bureau betrokken bij de herziening van richtlijn 81, de basis voor de Aanbestedingswet op Defensie- en Veiligheidsgebied, met als inzet het level playing field van het MKB te borgen.

Grote projecten. Dichter bij huis wordt met belangstelling uitgekeken naar de formele behoeftestelling van de marineprojecten. NIDV-deelnemers bereiden zich daarop voor in onze platformen Nederlands Marine Bouwcluster (NMC) en Dutch Underwater Knowledge Center (DUKC). Ook worden op korte termijn belangrijke stappen in het project Grensverleggende IT (GRIT) verwacht. En dit jaar zullen verschillende deelprojecten gaan draaien van "Defensiebrede Vervanging Operationale Wielvoertuigen". Niet in de laatste plaats is 2016 een belangrijk jaar voor de instandhoudingsopzet van de F-35 en de rol die de Nederlandse industrie daarin gaat vervullen; daarin speelt het NIFARP een cruciale rol.

De samenwerkingsovereenkomst met **Nationale Politie**, die in Ahoy is ondertekend, wordt nu vertaald naar concrete acties. In januari is op de Politie Academie het symposium 'Mobiele Werkplek van de Toekomst' gehouden. Ook andere overheidsdiensten namen aan deze succesvolle dag deel, die tijdens een parallelsessie van het komende NIDV-symposium een vervolg krijgt. Aan een 'NIDV-Politie projectendag' naar het voorbeeld van de NIDV-DMO projectendag, wordt hard gewerkt. Defensie heeft recent in het **helikopterplatform** een schets gegeven van de industriële mogelijkheden die in

de helikopterprojecten op stapel staan. Het NIDV Land Platform gaat in maart van start; daarin zal informatie worden gedeeld van de Landprojecten die binnen de DMO en CLAS worden aangestuurd; inzet is ook de behoeften van andere veiligheidsdiensten zoals de Nationale Politie mee te nemen.

Dat in de NIDV-achterban **reservisten** werkzaam zijn, hoeft geen betoog. Met Defensie wordt overlegd om in de beschikbaarheid en inzet van reservisten meer structuur aan te brengen. Enkele proefprojecten zullen worden opgepakt. De NIDV-deelnemers kunnen hier een essentiële rol vervullen. Met het aantreden van de nieuwe business development manager Gerben Seevinck heeft het bureau van de NIDV nu ook een reservist in huis. NIDV-voorzitter Karla Peijs en ik spreken geregeld met het topmanagement van bovengenoemde overheidsdiensten. Daarin vragen we onder meer aandacht voor de **positie van de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsindustrie** (DVI), ook in de Europese context. De Nederlandse publieke veiligheidsdiensten hebben een goede DVI nodig en de DVI heeft de overheid nodig. Maar een level playing field is essentieel; stimulering van de industrie door de Nederlandse overheid is een must om aansluiting te houden bij Europese ontwikkelingen. Over één ding zijn we het zeker eens: de Nederlandse DVI is uitstekend, innoverend en competitief.

Ik ga ervan uit dat het vernieuwde Defensie Materieel Proces, waarbij het NIDV-bureau was betrokken, tot snellere besluitvorming leidt. De initiatieven binnen de operationele commando's, anders dan via DMP, kunnen op steun van de NIDV rekenen om de lijnen met de industrie zo kort mogelijk te houden. Het NIDV-bureau zal haar achterban binnen haar vermogen helpen bij de bureaucratie achter deze initiatieven; ook kleinere innovaties moeten immers snel tot een bruikbaar product leiden voor onze zee-, land- en luchtmacht. Datzelfde geldt voor KMar, politie en brandweer. Snellere besluitvorming is gewoonweg nodig; productinnovaties kunnen immers alleen maar snel bij de gebruikers komen als ook het (inkoop-)proces innoveert! Ik eindig graag concreet: velen van u hoop ik te mogen begroeten tijdens één van onze activiteiten, zoals de Industrial participation Day in het Van der Valk hotel aan de A4 in Nieuw Vennep. Daar zullen behoeften van Original Equipment Manufacturers en mogelijkheden van NIDV-deelnemers weer goed zijn voor enkele honderden kennismaking- en vervolgafspraken. En tenslotte: de NIDV-jaarvergadering is ook een geschikt moment om uw wensen aan het NIDV-bureau mee te geven.

Missie

De stichting NIDV bevordert de duurzame positionering van de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde Industrie (NL-DVI) bij nationale/internationale (overheids)opdrachten en bij (inter-)nationale leveranciersketens. De NL-DVI staat voor de hoogste kwaliteit en doelmatigheid van materieel, diensten en toepassingsgerichte kennis. De NIDV is de strategische partner van de overheid op het gebied van defensie en veiligheid en spil in de samenwerking in de gouden driehoek van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. ■

Het grote Defensiedebat

Op zondag 3 april organiseert weekblad Elsevier het grote Defensiedebat waaraan de NIDV medewerking verleent.

Nederland is trots op zijn militairen, maar houdt de hand op de knip. Volgens NAVO-afspraken zou het defensiebudget 14 miljard euro moeten bedragen; in werkelijkheid is het 8 miljard. Het kabinet belooft uiterlijk 2024 aan de NAVO-norm te voldoen. Dus zou het budget elk jaar met bijna 1 miljard moeten stijgen, maar daar komt weinig van terecht. Nederland blijft ook achter bij investeringen in materieel.

Weekblad Elsevier wil de noodzaak van een hoger defensiebudget aan kaarten door op zondag 3 april 2016 een debat te organiseren, waar zowel de krijgsmacht zelf, het bedrijfsleven als de politiek een bijdrage leveren. Het debat vindt plaats in het Militair Museum te Soesterberg.

Centrale vragen zullen zijn: mag Nederland blijven meeliften op de militaire inspanningen van de VS en het Verenigd Koninkrijk? Waaraan moet een moderne krijgsmacht voldoen en wat is de beste manier om met Europese landen samen te werken? Moet Nederland vooral zijn landmacht, zijn marine of zijn luchtmacht versterken? Namens de NIDV zal voorzitter Karla Peijs spreken. Verder is er een debat met Tweede-Kamerleden. Oud-NAVO-chef Jaap de Hoop Scheffer spreekt het slotwoord.

www.elsevier.nl/debat

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)
Prinsessegracht 19
2514 AP Den Haag
T: (070) 364 48 07
F: (070) 365 69 33
E: info@nidv.eu
www.nidv.eu

Het nieuwsmagazine verschijnt enkele malen per jaar

Eindredactie Riekelt Pasterkamp
Abonnementen Deelnemers en medewerkers bij de overheid ontvangen dit blad gratis
Advertentieverkoop Stichting NIDV, Mevrouw S. Sahadew Lall
Telefoon (070) 364 48 07
Vormgeving en druk Veenman+

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave, mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

NIDV Kernteam

Mr. R. C. Nulkes, Directeur – **P. Huis in 't Veld**, Manager Business Development Luchtmacht, secretaris NIFARP – **Drs. M. Soeteman**, Manager Business Development Marine – **Mr. R.H. van Dort**, Voorzitter C2TP-platform, Manager Business Development ICT, Marechaussee – **Ing. G. Seevinck MSC**, manager Business Development Landmacht – **Mevr. S. Sahadew Lall**, Manager – **Mevr. L.G.D. Mayer**, Secretaresse – **Mevr. N.M. Rosbergen**, secretaresse.

NIDV Supportteam

KTZ b.d. Marcel Hendriks Vettehen, Adviseur Marine en Energie – **Kol b.d. J. Zijlstra**, Adviseur Luchtmacht – **J. Jansen**, adviseur NAVO – **D. Visser**, adviseur Veiligheid.

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

Mw. drs. K.M.H. Peijs, voorzitter – **J.H.N. van Ameijden**, Damen Schelde Naval Shipbuilding – **Ir. G.J. Edelin**, Thales Nederland – **Ir. H. Büthker**, Fokker Aerostructures – **drs. J.G.P. Taams**, Atos – **VADM b.d. W. Nagtegaal**, TNO – **D. Mackintosh**, Bayards Aluminium Constructies – **M.R. Brinkman**, Airborne Composites – **W. Tijsterman**, Contour Advanced Systems – **C. Haarmeijer**, Re-lion – **S. Miegies**, CityGis

¹ Aerospace and Defence Industries Association of Europe, de associatie van grote Europese bedrijven en brancheorganisaties op het gebied van Defensie en Veiligheid waarin meer dan 3.000 bedrijven worden vertegenwoordigd (www.asd-europe.org).

Inzetbaar in elke strategie

www.scania.nl

SCANIA